

Література: 1. Хміль Ф. І. Основи менеджменту: підручник / Ф.І. Хміль. – К. : Академвидав, 2003. – 608 с. 2. Коршунова Е.Д. Моделирование процесса адаптивного управления организационным развитием предприятия инвестиционно-промышленной сферы / Е.Д. Коршунова // Менеджмент в России и за рубежом. – 2004. – №2. – С. 34–39. 3. Василенко В. А. Организационно-циклическая и структурно-функциональная модели развития организации / В.А.Василенко // Культура народов Причерноморья. – С. 100–107. 4. Философский энциклопедический словарь. – М. : Изд-во ИНФРА-М, 1999. – 576 с.

*Давидова О.М.,
студентка 4 курсу Державного ВНЗ «НГУ»,
м. Дніпропетровськ, Україна*

ПРОЦЕСИ СЕРТИФІКАЦІ ТА СТАНДАРТИЗАЦІ НА ДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Жодне підприємство не може існувати без законодавчих і нормативних документів, які регламентують правила, процеси, методи виготовлення та контролю продукції, а також гарантують безпеку життя і здоров'я людей і навколишнього середовища. Всі ці функції виконують процеси стандартизації та сертифікації. Завдяки цим процесам підприємства мають можливість усвідомлено керувати своєю економічною і технічною політикою, домагаючись випуску продукції високої якості.

Одним з найважливіших показників діяльності сучасного підприємства є якість продукції. Поліпшення якості визначає виживаність і конкурентоспроможність підприємства в умовах ринку, темпи технічного прогресу, впровадження інновацій, зростання ефективності виробництва, економію всіх видів ресурсів, що використовуються на підприємстві. А конкурентні війни розгортаються головним чином на полі якості продукції, що випускається.

Проблема якості стосується абсолютно всіх товарів і послуг. Особливо гостро це проявляється при переході до ринкової економіки. До роботи в умовах жорсткої конкуренції українським виробникам треба бути готовими вже сьогодні. Підприємства будь-якої форми власності, які не приділяють уваги питанням якості, будуть просто розорені. Саме через важливість проблеми забезпечення якості продукції на підприємстві така велика увага має приділятися процесам стандартизації та сертифікації продукції.

Вплив стандартизації на поліпшення якості продукції здійснюється через комплексну розробку стандартів (до них відносяться технічні умови, стандарти підприємства) на сировину, матеріали, напівфабрикати, комплектуючі вироби, обладнання, оснастку і готову продукцію, а також через встановлення в стандартах технологічних вимог і показників якості, єдиних методів випробувань і засобів контролю [4].

Основними задачами зі стандартизації та сертифікації продукції зазвичай зайнятий відділ стандартизації та сертифікації підприємства. Займається він в основному плануванням, проведенням робіт із сертифікації продукції, технічним наглядом за сертифікованою продукцією і держнаглядом за продукцією, що випускається, контролем за дотриманням вимог нормативних документів при виробництві, відвантаженні, маркуванні і пакуванні продукції, що виробляється. Для чіткої та злагодженої роботи усіх підрозділів підприємства зазвичай проводиться єдина організаційно-технічна політика заводу з організації та контролю робіт, спрямованих на підвищення якості і конкурентоспроможності продукції, що випускається [5].

Визначення правових та економічних засад систем стандартизації та сертифікації і встановлення організаційної форми їх функціонування на території України керується законом України «Про стандартизацію» від 20.06.2001 р. та декретом Кабінету міністрів України «Про стандартизацію і сертифікацію» від 30.04.2011 р. За ними сертифікація продукції в Україні поділяється на обов'язкову та добровільну. Вона здійснюється уповноваженими на те органами з сертифікації - підприємствами, установами і організаціями з метою: запобігання реалізації продукції, небезпечної для життя, здоров'я та майна громадян і навколишнього природного середовища; сприяння споживачеві в компетентному виборі продукції; створення умов для участі суб'єктів підприємницької діяльності в міжнародному економічному, науково-технічному співробітництві та міжнародній торгівлі [1], [2].

Чинним законодавством України передбачено відповідальність організацій, посадових осіб та працівників за порушення якості продукції (товарів), наданих послуг та договірних зобов'язань. Мірою адміністративно-правової відповідальності, в першу чергу, можуть бути економічні санкції або судово-правові рішення щодо покарання винних. Дисциплінарна відповідальність регулюється трудовим законодавством, а в деяких випадках — Кримінальним кодексом України [3].

Законодавство України у сфері контролю якості продукції є сильно розгалуженим. Існує численна кількість декретів та поправок до основних законів. Програми міжнародного співробітництва вводять нові стандарти та системи сертифікації до загальних положень, що визначають процеси сертифікації та стандартизації. У таких умовах розробка цілісної системи оцінки та контролю якості на підприємстві є однією з першочергових задач підрозділів підприємства, яким доручено визначення політики та формування системи сертифікації та стандартизації. Ця система має відповідати чинному законодавству та ставити необхідну планку якості, що забезпечить конкурентоспроможність на ринку.

Необхідна серйозна наукова робота як на рівні підприємства, так і на рівні держави задля формування та інтегрування на підприємствах професійних, міжнародно визнаних систем якості, системи управління ресурсозбереженням і навколишнім середовищем, гармонізування нормативно-правових та нормативно-технічних документів з відповідними документами міжнародних і європейських організацій з торгівлі та тарифів, а також даними спеціалізованих організацій стандартизації, сертифікації, акредитації, випробувань, метрології, охорони здоров'я та охорони навколишнього середовища.

Література: 1. Закон України «Про стандартизацію» від 17.05.2001 № 2408-III // www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2408-14. 2. Декрет Кабінету міністрів України «Про стандартизацію і сертифікацію» від 10.05.1993 № 46-93 // www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/46-93. 3. Болотніков А. О. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. — К.: МАУП, 2005. — 144 с.:іл. — Бібліогр.: с. 126—127. 4. Павлов В.І., Мишко О.В., Опьонова І.В., Павліха Н.В. Основи стандартизації, сертифікації та ідентифікації товарів: Навчальний посібник. — Київ: Кондор, 2009.— 230 с. 5. Корпоративна газета ПАТ «Кримський содовий завод» №11(53) // www.cs.ua/press_center/daily/.

Джеджула В.В.,

*к.т.н., докторант кафедри обліку і аудиту
Хмельницького національного університету,
м. Хмельницький, Україна*

ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ЗНИЖЕННЯ ПОСТІЙНИХ ВИТРАТ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗА РАХУНОК ВИКОРИСТАННЯ ТЕПЛОВИХ НАСОСІВ

Підвищення рентабельності виробництва можливо здійснити за рахунок зменшення постійних витрат, до яких належать витрати на опалення і вентиляцію, або ж зменшуючи змінні витрати. Зменшення змінних витрат в більшості випадків здійснюється за рахунок використання новітнього обладнання, на яке в більшості вітчизняних підприємств відсутні кошти, або ж за рахунок використання дешевшої, проте менш якісної сировини, яке призводить до зниження якості продукції, що є неприпустимим в умовах жорсткого конкурентного середовища. Одночасно небажаним є і зростання вартості продукції. Постійне зростання вартості енергоносіїв вимагає здійснити пошук новітніх способів і засобів енергоефективного опалення великих площ промислових підприємств, їх економічного обґрунтування та визначення чистої приведеної вартості даних енергозберігаючих заходів. У машинобудуванні близько 70% енергії, що споживається, витрачається на системи створення мікроклімату та отримання стисненого повітря [1, с. 176], тому дослідження в цьому напрямку є актуальними.

Питання економічного обґрунтування енергозберігаючих заходів розглянуто у роботах багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених: Микитенко В.В. [2] розроблено фундаментальні, теоретико-методологічні засади формування системи забезпечення енергоресурсів у промисловості. Мошиним А.Ю. [3] розроблено економічний механізм стратегічного керування енергетичною безпекою промисловості, Макаркіна Г.В. [4] розглядає у своїх працях питання соціально-економічного розвитку регіону з урахуванням енергозберігаючих технологій. Але